

แค่ความรักกับชีวิต

..... ระเบียบ สำนักพิมพ์

ความรักซึ่งแต่ละคนที่เกิดมาต้องมีต่อเพื่อนมนุษย์ เป็นสิ่งที่ธรรมชาติได้มอบให้ไว้เป็นสัญชาตญาณในรากฐานจิตใจตนเอง เพียงแต่ว่าใครจะรักษาไว้ได้มากน้อยแค่ไหน ทั้งนี้และทั้งนั้นเนื่องจากอิทธิพลวัตถุซึ่งมีกระแสนการเปลี่ยนแปลงปรากฏอยู่ในบรรยากาศสิ่งแวดล้อมรอบข้าง ตลอดจนช่องทางของวิถีชีวิต มีผลทำลายความรักได้ทุกขณะหากการดำรงชีวิตตกอยู่ในความประมาทแม้ในช่วงใดช่วงหนึ่ง ถ้าความรักในรากฐานถูกทำลาย คนย่อมทำลายได้ทุกอย่างทุกอย่างด้วยความไม่รู้ และผลจากการกระทำอันเนื่องมาจากการสูญเสียความรัก ย่อมถือสัญชาตญาณที่หวนกลับมาทำลายตัวเองในที่สุด ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม

วันวันที่ 24 สิงหาคม 2538 เป็นวันครบรอบ 48 ปีแห่งการสมรสระหว่างผู้เขียนกับคุณภรรยา สำนักพิมพ์ (สกุลเดิม-มนตรีวิทย์) จึงถือเป็นโอกาสหนึ่งที่น่ามาสะกิดใจให้นึกถึงความรัก หลายคนอาจรู้สึกว่าคุณกำลังนำเรื่องส่วนตัวมากกล่าวซึ่งคงไม่เกี่ยวข้องกับคนอื่น หากรากฐานความดีมีอิสรภาพ โดยที่ไม่มีตัวตัวเองไว้เพียงด้วยกรอบซึ่งตนเป็นผู้กำหนดขึ้น ย่อมสามารถสิ่งทุกอย่างถึงซึ่งกันและกันได้ไม่ว่าจะเริ่มหันมองจากจุดไหน และนั่นคือประโยชน์อันเป็นสิ่งทีแต่ละคนพึงได้รับอีกทั้งนำสู่แนวทางที่สร้างสรรค์อย่างแท้จริง แม้เริ่มจากครอบครัวซึ่งถือเป็นสิ่งใกล้ตัวที่สุด

จากแนวทางดังกล่าว หากนำปฏิบัติอย่างมุ่งมั่นอีกทั้งมองเห็นโครงสร้างและภาพรวมของสังคมซึ่งเป็นพื้นฐานได้ชัดเจนทุกขณะ ย่อมส่งผลให้เกิดความมั่นคงยั่งยืนทั้งแก่ตนเอง ครอบครัว และสังคมอย่างมั่นใจได้อีกทั้งในมุมมองหากถือแนวคิดความเชื่อดังกล่าวไว้เป็นสัญชาตญาณชีวิต ไม่ว่าจะสังคมจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรอีกทั้งพฤติกรรมของเพื่อนมนุษย์บนพื้นฐานที่หลากหลายจะปรากฏออกมาอย่างไร ย่อมถือเป็นโอกาสให้เรียนรู้และเข้าถึงความจริงได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น จึงถือเป็นวิถีทางที่ปลอดภัยในตนเองขึ้นพื้นฐานอย่างสำคัญ ด้วย

จากความจริงดังกล่าวแล้ว หากเริ่มจากความรักอันพึงมีต่อภรรยาและบุตรหลาน ถ้าเป็นความรักที่ปรากฏอยู่บนรากฐานอันบริสุทธิ์และอิสระ ย่อมเชื่อมั่นได้ว่า มีการสานถึงความรักเพื่อนมนุษย์ แม้บุตรหลานและภรรยาผู้อื่น ซึ่งความรักที่สะอาดหมดจดย่อมมีการเคารพในสิทธิอันแต่ละคนพึงมี ดังนั้นก่อนที่จะคิดและปฏิบัติสิ่งใดซึ่งมีผลต่อผู้อื่น ย่อมมีธรรมชาติความรู้สึกที่เรียกว่า "เอาใจเขาใส่ใจเรา" ปรากฏอยู่ในส่วนลึกเสมอ อีกทั้งสิ่งใดซึ่งโดยสัญชาตญาณถือว่าดีงาม หากพึงพอใจที่จะนำไปปฏิบัติและสามารถปฏิบัติได้ ย่อมบังเกิดความสุจริตแท้จริง

ดังนั้น การนำเรื่องราวในครอบครัวตนเองมากกล่าว หากคิดว่าคนอื่นไม่เกี่ยวข้องย่อมสะท้อนให้เห็นถึงเงื่อนไขสำคัญอย่างหนึ่งให้อ่านได้ถึงซึ่งแฝงอยู่ในส่วนลึกของคนคือ "ความเห็นแก่ตัว" กับอีกด้านหนึ่ง ความรู้สึกที่มองมาจากอีกด้านหนึ่งทั้ง ๆ ที่ยังไม่ได้อ่านศึกษาเรื่องราวสาระซึ่งปรากฏอยู่ภายในโดยที่คิดว่า นั่นเป็นเรื่องของคนอื่น-ตัวเองไม่เกี่ยวข้อง ก็คือภาวะปิดโอกาสตนเองจากสิ่งซึ่งตนควรจะได้เรียนรู้ด้วย

ช่วงหนึ่งในอดีตที่ผ่านมา ผู้เขียนได้รับการขอร้องให้เข้าไปร่วมเป็นกรรมการวิทยานิพนธ์ซึ่งเป็นงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา ในคณะวิชาของมหาวิทยาลัยของรัฐแห่งหนึ่งในหัวข้อเรื่อง "ความรักกับพุทธศาสนา" ปรากฏว่ามีคำบรรยายติดตามมาจากหลายต่อหลายคนด้วยความไม่รู้ว่า "พุทธศาสนาไปเกี่ยวข้องกับความรัก" และในอีกโอกาสหนึ่งซึ่งผู้เขียนยังจำได้ดี เมื่อไม่นานมานี้วันวาเลนไทน์ ซึ่งเป็นวันแห่งความรักที่สืบเนื่องมาจากวัฒนธรรมต่างชาติ ที่เข้ามาแพร่อิทธิพลได้ผลอย่างกว้างขวางอยู่ในสังคมไทยปัจจุบัน มาตรงกันเข้ากับวันสำคัญทางพุทธศาสนาพอดี ปรากฏว่ามีผู้ประกาศข่าวจากสถานีโทรทัศน์ช่องหนึ่งก่อนจบการอ่านข่าวได้กล่าวทิ้งท้ายไว้ให้คนคิดในทำนองว่า "วันวาเลนไทน์มาตรงกับวันพุทธศาสนาเข้าพอดี ลองดูซิว่าจะเกิดอะไรขึ้น" ทำให้ผู้ฟังเกิดความรู้สึกเสมือนมีการสะท้อนความเข้าใจให้เห็นว่าเป็นคนละเรื่องกัน

คงได้กล่าวไว้แล้วในวรรคแรกของบทความเรื่องนี้ว่า ความรักที่มีต่อเพื่อนมนุษย์อย่างอิสระ เป็นสิ่งซึ่ง
 ธรรมชาติได้มอบให้ไว้ เพื่อแต่ละคนจะใช้เป็นฐานการพัฒนาวิถีทางที่มุ่งสู่คุณค่าอย่างแท้จริง หากการดำเนินชีวิต
 มีเหตุมีผลสะท้อนให้ตนเองเห็นภาพได้ชัดเจนยิ่งขึ้นบนพื้นฐานดังกล่าว ย่อมส่งผลให้ในครอบครัวที่ดี ในการประ-
 กอบการอันใดก็ เกิดความมั่นคงยั่งยืนทั้งแก่ตนเองและ ครอบครัว อีกทั้งแก่สังคมด้วย และสิ่งซึ่งกล่าว
 แล้วทั้งหมดคือเป็นคุณสมบัติที่พึงปรารถนาของบุคคลซึ่งเป็นผู้นำทุกระดับและทุกระดับ เพื่อหวังให้การพัฒนามุ่งสู่การ
 สร้างสรรค์ที่พึงปรารถนา

ความรักหาใช่เงื่อนโซ่ซึ่งเข้าไปแฝงอยู่ในรากฐานจิตใจ หากเป็นพลังอันบริสุทธิ์ที่มีเหตุมีผล รับเงื่อนโซ่
 จากภายนอก และเพื่อนมนุษย์ซึ่งมีความหลากหลายเป็นพื้นฐานก็คือครูช่วยชำระล้างเงื่อนโซ่ซึ่งเข้าไปแฝงอยู่แล้วให้
 มุ่งวิถีสู่การหลุดพ้นอย่างมีเหตุมีผล ดังนั้นบุคคลผู้เกิดมาแล้วมีความเด่นชัดอยู่ด้วยความรักที่มีต่อเพื่อนมนุษย์อย่าง-
 ปราศจากการถือพวกถือกลุ่ม หากสามารถสานถึงกันหมดย่อมเห็นคุณค่าของการปฏิบัติที่มีโอกาสสัมผัสกับความหลากหลาย
 หลากลึกลับซึ่งยิ่งขึ้น แทนที่จะชอบกลุ่มนั้นเกลียดกลุ่มนี้ซึ่งทำให้เกิดความรู้สึกมีพรรคพวก ส่งผลปัดกันโอกาสพัฒนาตัวเอง

ครอบครัวที่มีหัวหน้าครอบครัวผู้มีความสมบัติดังกล่าวชัดเจนพอสมควร จึงถือว่ามีสิ่งสำคัญที่จะสานความสัมพันธ์
 ระหว่างสมาชิกในครอบครัวไว้ได้อย่างดีที่สุด แม้ถึงเวลาซึ่งอาจต้องจากกันไม่ว่าด้วยกรณีใด ย่อมมีความเข้าใจและ
 ยอมรับได้โดยไม่เกิดทุกข์ อีกทั้งยังช่วยให้เข้าถึงธรรมะลึกซึ้งยิ่งขึ้น แม้ในการปฏิบัติงานไม่ว่าในด้านการทหารหรือ
 อิสระก็คงถือเหตุและผลบนพื้นฐานเดียวกัน ส่วนครอบครัวที่มีการหย่าร้างย่อมสะท้อนให้เห็นถึงความจริงซึ่งอยู่ใน
 รากฐานบุคคลผู้เกี่ยวข้องว่า ก่อนตัดสินใจร่วมชีวิต มีอิทธิพลจากวัตถุและอารมณ์หลงอยู่เหนือความรักอันบริสุทธิ์
 ซึ่งโดยหลักธรรมก็ชี้ไว้ชัดเจนแล้วว่า วัตถุและอารมณ์เป็นสิ่งปราศจากตัวตนที่แท้จริงจึงทำให้ขาดความมั่นคงยั่งยืน

อนึ่ง ผู้เขียนเคยกล่าวไว้ในวรรคแรกของบทความเรื่อง "แต่ธรรมชาติที่รัก" ซึ่งเขียนไว้ในช่วงเดือน
 กันยายน 2536 ความตอนหนึ่งว่า "ความหมายของธรรมชาติในทรรศนะของมนุษย์ หาใช่เพียง ต้นไม้ สัตว์ป่า
 หิน ดิน แร่ ภูเขา ท้องทะเลและลมฟ้าอากาศ ในเมื่อมนุษย์ทุกชีวิตที่เกิดมาจำเป็นต้องดำรงอยู่ร่วมกัน ธรรม-
 ชาติที่หมายถึงมนุษย์ในสังคมจึงควรได้รับความสนใจให้ความสำคัญเพื่อการเรียนรู้ถึงความจริงก่อนอื่น หากมอง
 ข้ามความรักความสนใจที่พึงมีต่อเพื่อนมนุษย์ แต่ แสดงออกว่ารักต้นไม้ สัตว์ป่า แม้ภูมิทัศน์ที่สวยงาม ย่อมขาด
 ความรักจากใจจริง แต่มีความต้องการประโยชน์ส่วนตนเป็นเงื่อนโซ่แฝงอยู่ในรากฐานความรู้สึก เมื่อใดที่มองเห็น
 โอกาสย่อมปรากฏพฤติกรรมในลักษณะฉกฉวยให้เห็นได้ไม่ยาก

หลักธรรมได้ชี้ไว้ได้อย่างชัดเจนถึงสังขารของความเป็นมนุษย์ สิ่งแรกคือการถือสังขารซึ่งแต่ละคนมีอยู่ใน-
 รากฐานโดยที่มึความรู้สึกศรัทธาต่อสิ่งดังกล่าวอย่างลึกซึ้ง จึงไม่ยอมตนให้ต้องตกอยู่ใต้อิทธิพลของสิ่งซึ่งปรากฏ
 อยู่ภายนอกโดยที่ไม่มีมีการปริภาคนั้นอย่างนั้นอย่างนั้น แม้กระแสโลกาภิวัตน์จะส่งผลกระทบรุนแรงแค่ไหน หาก
 จำต้องอดอยากก็ยังยอมได้ และหลักธรรมก็สอนไว้ชัดเจนว่า การหนีภัยสิ่งใดมาเป็นเงื่อนโซ่อย่างนั้นอย่าง-
 นั้นย่อมทำให้ตนจกอยู่ในสภาพสูญเสียคุณภาพจิตใจ

ความหมายที่แท้จริงของการพึ่งพาตนเองจึงหาใช่เป็นการอวดดีไม่จ้องคนอื่นดังที่หลายคนในยุคนี้ เข้าใจไม่
 หากกลับเป็นผู้ซึ่งรู้จักเคารพรักเพื่อนมนุษย์ทุกรูปลักษณะอย่างลึกซึ้ง อีกทั้งมีขวัญกำลังใจในการทำงานและนำปัญหา
 ต่าง ๆ กลับมาคิดวิเคราะห์หาเหตุและผล ช่วยให้เห็นตนเองมีโอกาสมองเห็นสิ่งต่าง ๆ ได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น อีกทั้งจากระบบ
 การคิดและทิศทางนำปฏิบัติจะกำหนดตัวเองให้บังเกิดประโยชน์สู่แนวทางการสร้างสรรค์ได้ทั้งด้านส่วนรวมและตนเอง
 ด้วย

ความรักเป็นบ่อเกิดแห่งความจริงใจ และความรักความจริงใจซึ่งมีต่อเพื่อนมนุษย์เป็นสิ่งสานความรักความ-
 มีเมตตาถึงสรรพชีวิตอื่น อย่างปราศจากความเคลือบแคลงสงสัยใด ๆ ทั้งสิ้น แม้บางครั้งอาจถูกหว่านระแวงแต่

คุณสมบัติที่อยู่ในรากฐานตนเองย่อมมีธรรมชาติที่คับได้ และเมื่อคับได้ก่อนย่อมช่วยให้อีกด้านหนึ่งคับได้ด้วยไม่ว่าเร็วหรือช้า เนื่องจากการมุ่งทำงานบนพื้นฐานความรักที่มีต่อเพื่อนมนุษย์ย่อมมีคนที่กลุ่มหนึ่งขัดขวางเป็นธรรมดา ตามลักษณะความหลากหลายของมนุษย์ที่อยู่ร่วมกันซึ่งมีสองด้าน การชนะใจตนเอง จึงถือเป็นอีกลักษณะหนึ่งในคุณสมบัติที่สามารถนำไปปฏิบัติให้เป็นความจริงได้ ซึ่งสิ่งนี้เองหากปฏิบัติแล้ว ย่อมถือเป็นเกราะป้องกันอันตรายแก่ตนเองอย่างสำคัญยิ่งเพื่อหวังมุ่งมั่นสู่การสร้างสรรค์ อีกทั้งยังช่วยให้สามารถมองเห็นวิถีทางสู่ออนาคตที่โปร่งใสยิ่งขึ้นเป็นลำดับด้วย

บุคคลใดสามารถประคับประคองตัวเองให้มั่นคงอยู่ได้บนพื้นฐานสัจจะซึ่งถือความรักอยู่ในรากฐาน ไม่ว่าจะแต่ละช่วงชีวิตที่ก้าวไปต้องได้รับผลกระทบจากอิทธิพลภายนอกเบาบางหนักบ้างโดยเฉพาะจากด้านที่ล่อตาล่อใจซึ่งมุ่งมาสัมผัสโดยตรง ย่อมบังเกิดความแข็งแกร่งขึ้นในรากฐานเป็นธรรมชาติ อีกทั้งสามารถเข้าใจธรรมะ ได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้นซึ่งถือว่าเป็นสิ่งล้ำค่าที่สุด

บนพื้นฐานดังกล่าวย่อมมีความกล้าที่จะแสดงออกในสิ่งซึ่งเป็นความจริงและมีความรู้สึกอย่างลึกซึ้งถึงความหมายของความเป็นมนุษย์ที่แท้จริง ซึ่งสิ่งดังกล่าวคงไม่อาจสอนให้ได้ผลเพียงจากปากหรือจากตำราซึ่งพูดหรือเขียนโดยผู้อื่น หากผู้ปฏิบัติแล้ว-หยิ่งรู้ถึงแล้วจากรากฐานจิตใจตนเองเท่านั้นที่จะสามารถบอกได้อีกทั้งหยิ่งรู้ได้ว่า การนำไปปฏิบัติจากใจจริง ย่อมส่งผลให้อีกด้านหนึ่งบังเกิดศรัทธาจากธรรมชาติในรากฐาน คือการสอนที่ได้ผลอย่างจริงจัง

แม้ในกระแสการพัฒนาระชาธิปไตยซึ่งทุกฝ่าย เชื่อว่าจะสามารถนำสังคมไปสู่ความสุขและความสงบ แต่สิ่งที่ปรากฏให้เห็นเป็นความจริง ซึ่งมีการโฆษณาว่า**"นักรักประชาธิปไตยต้องไปเลือกตั้ง"** โดยที่คิดว่าเป็นการสร้าง-สรรค์ หากหยิ่งรู้ได้ลึกซึ้งถึงคุณค่าความหมายของความเป็นมนุษย์ที่แท้จริงคงจะเปลี่ยนใหม่มาใช้คำว่า **"นักรักประชาธิปไตยจริงต้องมีความรักและจริงใจต่อเพื่อนมนุษย์"** โดยเฉพาะมุ่งสู่ด้านซึ่งชีวิตยังคงอยู่บนพื้นฐานที่ค้ำค้ำกว่า

จึงสรุปในขั้นนี้ได้ว่า ความรักและความจริงใจอันพึงมีต่อเพื่อนมนุษย์ซึ่งถือเป็นพื้นฐานรองรับความรู้สึก-สำนึกในหน้าที่ ที่ปรากฏอยู่ในรากฐานแต่ละคนมาแต่กำเนิด ซึ่งไม่เพียงของตนเองหากย้อนไปสู่เชื้อสายอันเป็นที่มา แม้ไม่อาจสัมผัสได้ด้วยส่วนของร่างกายหากเข้าถึงสังขารย่อมพิศุจน์ด้วยเหตุและผลให้มันใจได้ รากฐานความรัก จึงมีกระแสที่สามารถสานถึงทุกสิ่งได้อย่างปราศจากกรอบที่เป็นรูปแบบจำกัดไว้ และจากความรักซึ่งปรากฏเป็นสังขารธรรมอยู่ในรากฐานจิตใจแต่ละคน หากหยิ่งรู้ได้ถึงประโยชน์อันล้ำลึกคงมุ่งมั่นค้นหาความจริง ช่วยให้ชีวิตตนเองบังเกิดความหวังที่จะนำมาใช้ประโยชน์ เพื่อให้ช่วงที่เกิควมคุ้มค่าอย่างแท้จริงได้.

ลพวิมล ห.ส.พ. สยามรัฐ ราชวัน
 คณบดีคณะอักษรศาสตร์ ๕ กันยายน ๒๕๓๘
 นก ๗ คอลัมน์ "รักฉบับหนัก"